

Lausunto luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen uudeksi fosforiasetukseksi. Kannatamme, että vesiä suojellaan rajoittamalla fosforin käyttöä kansallisesti. Pidämme kuitenkin tärkeänä, ettei fosforin käytön rajoittaminen kuitenkaan vaaranna hyvien satotasojen tavoittelua tai heikennä viljelysmaan viljavuutta tarpeettomasti. On myös varmistettava, ettei fosforin käytön rajoituksesta synny estettä kiertotalouden toteutumiselle ja ravinteiden kierrättämiselle – näin voi käydä, mikäli rajat fosforin käytölle ovat liian tiukat, eikä käyttökohdetta ja -tapaa oteta huomioon. Haluamme esittää seuraavat näkemykset otettavaksi huomioon luonnoksen jatkokehittämisessä.

KOMMENTIT LAKILUONNOKSEEN

3 § Kokonaisfosforin huomioon ottaminen lannoituksessa & 4 § Fosforin käyttö maa- ja puutarhataloudessa

Pidämme hyvänä, että lihaluujauhon, käsitellyn saostus- ja umpisäiliölietteen, puhdistamolietteen, tuhkan ja biohiilen kohdalla voidaan poiketa kokonaisfosforivaatimuksesta. Esitämme kuitenkin, että puhdistamolietteestä huomioitaisiin lannoitteissa ainoastaan 40 % kokonaisfosforista esitetyn 60 % sijaan, mikä vastaa todellisia liukoisia fosforiosuuksia tutkittuun tietoon perustuen (Ylivainio et al. 2020; (Luke: PProduct, PRecover). On järkevää, että fosforin käytön perustuu pääosin kasvin tarpeeseen sekä viljelysmaan riittävän viljavuuden ylläpitoon, että käyttökohteesta ja -tavasta riippuen rajoituksissa otetaan huomioon myös lannoitevalmisteen sisältämä, kasveille käytännössä käyttökelpoinen osuus fosforista (3 § sekä 10 §).

Lisäksi esitämme, että yhdyskuntien ja elintarviketeollisuuden biojätepohjaiset lannoitevalmisteiden kohdalla kokonaisfosforista huomioitaisiin 60 % nykyisen 100 % sijaan.

Näin toimitaan elintarviketeollisuuden biojätepohjaisten lannoitevalmisteiden kanssa nykyisessä ympäristökorvausjärjestelmässä. Biojätteen kierrätys tarvitsee kannusteita. Biojätepohjaiset lannoitevalmisteiden käyttömäärät ovat tällä hetkellä pieniä, myös tulevaisuudessa niiden määrä jäävät suhteellisen pieneksi. Mikäli biojätepohjaisille lannoitevalmisteiden käytölle, erityisesti yhdyskuntien biojätteet, luodaan liian tiukat rajoitukset ruuantuotannossa, eivät ravinnekierrätysratkaisut kehity tällä saralla eivätkä nämä kierrätysravinteet ohjautu

maatalouskäyttöön. Biojätepohjaiset lannoitevalmisteiden voidaan katsoa tulevan alkutuotannon ulkopuolelta, jolloin ne aidosti voivat korvata mineraalipohjaisia lannoitevalmisteita.

5§ Fosforin kierrätyksen edistäminen

Kannatamme fosforin kierrätyksen edistämisen toimia. Asetusluonnoksen mukaan sallittaisiin hyvin niukkafosforisten typpilannoitteiden käyttö korkean fosforipitoisuuden lohkoilla, mikä on äärimmäisen hyvä ja kannatettava asia. Tällä linjauksella poistetaan prosessoinnin esteitä, tavoitteena erityisesti se, että fosforin ylijäämäalueilla sijaitsevat tilat panostaisivat fosforin erottamiseen ja kuljettamiseen alueen ulkopuolelle tai käsittelylaitoksiin. Aiemmin kierrätyslannoitteista peräisin olevaa fosforia ei ole saanut levittää tällaisille lohkoille laisinkaan ja nyt sallitaan 5 kgP/ha, jos typpeä on riittävästi. Typpi-fosforisuhde 10 on mahdollista saavuttaa fiksiilla maatilatason ratkaisulla joillakin lantatyypeillä, kuten laimeilla sikalietteillä. Esitämme kuitenkin, että laajemman hyödynnettävyyden varmistamiseksi typpi-fosforisuhdevaatimusta alennettaisiin vähintään tasolle 8 g/g. Tilat pystyvät tämän linjauksen myötä hyödyntämään esimerkiksi oman lantansa typpiravinteet selvästi aikaisempaa paremmin omalla tilalla, eikä se nosta fosforikuormitusta

Koska asetuksessa ei ole järkevää lukittautua teknologiana pelkkään mädätykseen, niin teknologianeutraalisuuden varmistamiseksi SBB esittää, että pykälän ensimmäisen momentin 2) kohtaan lisätään "fosfori on peräisin lannan, mädätteen [tai muun orgaanisen jakeen] fosforinerotuksesta". Muutoin kannatamme lämpimästi 5 pykälää. Esittämämme lisäys loisi edelleen kannustimia uusille ravinnekierrätysratkaisuille.

6 § Fosforin pidättämiseen tarkoitetut aineet

Rakennekalkin määrittely, sekä fosforin salliminen rakennekalkissa (ei tarvitse huomioida fosforilannoituksen enimmäismäärissä) ovat kannatettavia. Tämä on linjassa vesistö päästöjen vähentämisen kanssa.

7 § Satotasokorjaus

Esitämme, että viljojen ja öljykasvien satotasokorjauksiin lisätään molempiin kaksi lisäluokkaa asetusluonnoksessa esitettyjen päälle (viljat 6000 kg ja öljykasvit 2750 kg). Nyt luonnoksessa esitetään, että satotasokorjaus loppuu viljoilla tasolle 6000 kg/ha, mutta Suomessa on kuitenkin huippuviljelijöitä, jotka saavat kovempia satoja, eikä näitä satoja kannata vaarantaa fosforin puutoksella. Uusia lajikkeita jalostetaan jatkuvasti ja niiden satotasot ovat vuosi vuodelta

suurempia, mutta samalla ne vaativat myös riittävän lannoitustason. Tämä myös osaltaan kannustaa tavoittelemaan kovia satoja ja pitämään pellon kasvukunnosta huolta.

8 § Fosforintasaus

Kannatamme ehdotusta fosforitasauksesta. Tämä tuo paitsi joustoa kierrätysravinteiden käytölle ja mahdollistaa tarkoituksen mukaisen lannoittamisen (erityisesti typpi), niin lisäksi se mahdollistaa samalla myös orgaanisen aineksen lisäämisen maahan, mikä parantaa maan laatua ja monimuotoisuutta.

Tarvittavan joustavuuden ja kustannustehokkuuden takaamiseksi esitämme, että myös kasvualustojen osalta viher- ja ympäristörakentamisessa tulee soveltaa viiden vuoden fosforin tasausjaksoa. Viheralueilla lannoitusta ei käytännössä tehdä kuin perustamisen yhteydessä, minkä vuoksi fosforin käytön rajat ovat hyvin oleellisia. Liian tiukat raja-arvot estävät kompostin käytön kasvualustana. Jos rajat ovat liian tiukat perustamisvaiheessa, niin silloin tarvittava lannoitus joudutaan toteuttamaan mineraalilannoitteilla.

10 § Fosforin käyttö viher- ja ympäristörakentamisessa

Kannatamme sitä, että asetuksessa fosforin käytön rajoitukset on selkeästi eroteltu käyttökohteittain maa- ja puutarhatalouteen sekä viher- ja ympäristörakentamiseen. Kannatamme fosforin käytön tiukempaa kontrollia myös viher- ja ympäristörakentamisessa. Kannatamme myös sitä, että viher- ja ympäristörakentamisen kasvualustoja tarkastellaan nimenomaan liukoista fosforia, mikä on linjassa tutkimustulosten kanssa (mm. Ylivainio et al. 2020; (Luke: PProduct, PRecover). Pidämme esitettyjä raja-arvoja kuitenkin haastavina, minkä johdosta säädöksen vaikutuksia tulisi seurata tarkoin ja tarvittaessa puuttua epäkohtiin. Haluamme myös todeta, että esitetty voimaantulon lykkäys viher- ja ympäristörakentamisen osalta (12 §) on myös erittäin tarpeen. Arviomme mukaan tuotekehitystä tarvitaan, jotta uusiin raja-arvoihin päästään. Liian tiukat fosforin käytön rajoitukset viher- ja ympäristörakentamisessa voivat johtaa kompostin korvaamiseen turvepohjaisilla ratkaisuilla, mikä ei olisi linjassa kansallisen ilmastopolitiikan kanssa. Koska asia on uusi eikä asetuksen vaikutuksia toimialaan voi tarkoin arvioida, niin pidämme tärkeänä, että asiaa seurataan.

Lisäksi tarvittavan joustavuuden, kustannustehokkuuden ja hiilineutraalisuuden takaamiseksi viher- ja ympäristörakentamisen kasvualustojen osalta esitämme, että niiden kohdalla sovelletaan 8§ fosforin viiden vuoden tasausjaksoa ja muutetaan niitä koskevat fosforirajat seuraavasti: liukoista fosforia saa levittää enintään 25 kilogrammaa hehtaarille vuodessa ja taajamien ulkopuolisessa väylärakentamisessa saa levittää kasvualustoissa enintään 10

kilogrammaa liukoista fosforia hehtaarille vuodessa. Näillä muutoksilla voidaan varmistaa, että kompostia voidaan käyttää viher- ja ympäristörakentamisen kasvualustana myös jatkossa, ja vältytään siltä, että kasvualustojen orgaanista aineista jouduttaisiin korvaamaan turpeella.

11 § Tiedostonpito viher- ja ympäristörakentamisessa

Perustelumuiistioon tarkennettava, mille toimijalle kirjanpitovelvoite kuuluu (tuottaja, myyjä vai käyttäjä).

Lisätiedot: Anna Virolainen-Hynnä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland | +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi